

Lausunto Jyväskylän Energian voimalaitoshankkeen YVA-ohjelmaan

Jyväskylän Maan ystävät ja Dodo Jyväskylä

Yhteyshenkilö ilmastokampanjavastaava Lauri Myllyvirta
050 362 5981, lauri.myllyvirta@maanystavat.fi

Jyväskylän Maan ystävät ja Dodo Jyväskylä kiittävät lausumismahdollisuudesta. Katsomme, että Jyväskylän Energian (JE) esittämä YVA-ohjelma ei sisällä sellaista tarkastelua ja vaihtoehtojen vertailua, joka riittäisi perustelemaan uuden laitoksen tarpeen. Ohjelma ei myöskään ota huomioon hankkeen ympäristövaikutuksia tarvittavassa laajuudessa. Jaamme monien tahojen ilmaiseman huolen hankkeen vaikutuksista voimalan välittömään ympäristöön. Näiden vaikutusten tarkastelu on kuitenkin riittämätön lähtökohta hankkeelle, jonka vaikutukset ulottuvat koko maakuntaan, Suomeen, naapurivaltioihin ja maailmaan. Toivomme, että tämän hankkeen kohdalla YVA-menettely ei ole pelkkä muodollisuus, vaan laitoksen tarvetta ja ympäristövaikutuksia arvioidaan kriittisesti. Mikäli laitokselle myönnetään lupa, tulee siihen edellyttää merkittäviä parannuksia.

Voimalan tarve

Uuden voimalan tarvetta perustellaan ohjelmassa Jyväskylän kaukolämmönkulutuksen oletetulla kasvulla. Kasvavan lämmön kysynnän tyydyttämisessä tarkastellaan kahta vaihtoehtoa, öljyn käytön lisäämistä tai uuden turvetta ja puuta käyttävän voimalan rakentamista. Molemmat vaihtoehdot aiheuttavat kustannuksia energian kuluttajille ja mahdollisesti epäsuorasti myös kaupungille ja veronmaksajille. Energian kulutuksen kasvu ei kuitenkaan ole luonnonlaki, sillä Suomessa energian käytön tehokkuus on keskimäärin noin 40 % parhaalla nykyteknologialla saavutettavissa olevasta [1]. Energian käytön tehokkuuteen investoiminen on monesti kuluttajille paljon edullisempaa kuin uuden kapasiteetin rakentaminen [2]. Ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnille aiheutuvien haittojen kannalta energiatehokkuuden lisääminen on poikkeuksetta paras vaihtoehto, sillä kaikkeen energiantuotantoon liittyy ongelmia.

Ohjelmassa tulee tarkastella lisäksi kolmatta vaihtoehtoa, jossa kaupunki, ympäristökeskus, Motiva, JE, yliopisto ja muut relevantit tahot luovat ja toteuttavat suunnitelman energiatehokkuuden parantamiseksi niin, että syntyneet säästöt vastaavat aiotun voimalan energiantuotantoa. Hankkeen rahoitus voidaan kerätä sähkön kuluttajilta ja veronmaksajilta siinä missä uuden voimalan investointikulutkin. YVA:a varten riittää selvittää voimalahankkeen kustannuksilla Jyväskylässä toteutettavissa olevien energiansäästötoimien vaikutus.

Lauhdesähkön tarve

Ohjelmassa mainitaan, että hanke kasvattaa JE:n lauhdesähkön tuotantoa. Toisin kuin lämmön kohdalla, sähkön tuotannon ei tarvitse tapahtua samalla alueella kuin kulutuksen. Turpeen ja puun yhteiskäyttö aiotussa suhteessa sähköntuotantoon tuottaa verrattain korkeat hiilidioksidipäästöt. On vaikea nähdä, miksi tällaisen lauhdetuotannon lisäämiseen olisi tarvetta.

Mikäli puun osuutta ei merkittävästi kasvateta, on lauhdetuotannon lisääminen ilmasto- ja ympäristönäkökulmasta haitallista. Lauhdetuotantoa tulee tarkastella YVA:ssa erikseen ja mikäli sen tarvetta ei pystytä erittäin uskottavasti perustelemaan, ei voimalaa tule merkittävässä määrin käyttää lauhdetuotantoon.

Ilmastovaikutukset

Ohjelmassa ei kerrota, millä tavalla hankkeen ilmastovaikutukset selvitetään. Turpeen poltossa syntyvien päästöjen osuus on keskimäärin vain 55 % kokonaispäästöistä [3], joten poltossa syntyvät päästöt tulee kertoa 1,8:lla, mikäli JE:llä ei ole tarkempaa tietoa turpeen tuotannon päästöistä

alueella. Myöskään hankkeen vaikutusta puun kokonaiskäyttöön Jyväskylässä ja lähialueilla ei ilmeisesti ole aiottu selvittää. Mikäli hanke johtaa turpeen tai muiden korkeita ilmastopäästöjä tuottavien polttoaineiden käytön lisääntymiseen muualla, ei puun käyttö voimalassa edistä ilmastonsuojelua.

YVA:ssa tulee selvittää hankkeen ilmastovaikutukset ja siinä tulee ottaa huomioon kaikki turpeen tuotantoketjusta syntyvät päästöt. Erityisesti tulee selvittää mahdollisen uuden voimalan vaikutus puun kokonaiskäyttöön Jyväskylässä ja lähialueilla sijaitsevissa, samasta polttoaineesta kilpailevissa voimaloissa.

Puun osuus

Laitoksen tekniseksi käyttöiäksi todetaan 25 vuotta, jota voi jatkaa investoinnein. 25 vuoden aikana teollisuusmaiden ilmastomuutosta kiihdyttäviä päästöjä tulee alentaa vähintään 30 prosenttia vaarallisen ilmastomuutoksen torjumiseksi [4]. Suomessa vähennystarve on nykytasosta arviolta 40 % [5]. Tämä edellyttää Suomessa kivihiilen ja turpeen käytön rajua vähentämistä. Turpeen hinta tulee ilmastopolitiikan seurauksena kasvamaan huomattavasti, mikä tekee puun osuuden kasvattamisen huomattavasti aiottua korkeammaksi kannattavaksi. Ohjelmassa ei kerrota, mikä on puun käytön maksimiosuus voimalassa.

Laitoksen teknisten ratkaisujen tulee olla sellaiset, että se soveltuu hyvin pelkän puun polttoon. Jo nyt tulisi pyrkiä paljon ohjelmassa esitettyä 25-35 % korkeampaan osuuteen.

Jätteenpolttu

Jätteenpolttu on helppo näennäisratkaisu kasvaviin jätemääriin. Jätteen syntyä tulee ehkäistä koko elinkaareessa. Jätteenpolttu poistaa kannusteen ja resursseja vastuulliselta jättopolitiikalta. Lisäksi riski terveydelle ja ympäristölle erittäin haitallisten päästöjen syntymisestä on suuri.

Voimalalle ei tule antaa ympäristölupaa jätteenpolttuun, sillä siitä aiheutuvien korkeampien päästöjen vaikutusta ei arvioida YVA:ssa eikä jätteenpolttu ylipäätään ole ympäristönäkökulmasta hyväksyttävää.

Turpeen tuotannon vaikutukset

Turpeen tuotanto aiheuttaa suuria muutoksia tuotantoalueilla ja niiden ympäristössä. Suoluonto tuhoutuu ja luonnon monimuotoisuus alenee. Lisäksi päästöt vesistöihin voivat olla huomattavat. Ilmastovaikutuksia on jo käsitelty yllä.

Turpeen tuotannon lisääntyminen maakunnassa tulee sisällyttää hankkeen ympäristövaikutuksiin.

Hyötysuhde

Laitoksen teknisessä kuvauksessa ei kerrota laitoksen hyötysuhdetta. Mikäli ohjelman mukainen lämpö- ja sähkötehon maksimi saavutetaan samaan aikaan, on kokonaishyötysuhde 85 %, sähköntuotannon hyötysuhde 35 % ja rakennusaste 0,71. Hyötysuhde vaikuttaa suoraan energiantuotannon ominaispäästöihin. Parhaissa voimaloissa on saavutettu 90 % kokonaishyötysuhde ja 55 % sähköntuotannon hyötysuhde vastaten rakennusastetta 1,5 [6]. Korkea rakennusaste vähentää lauhdetuotannon tarvetta sekä ko. voimalassa että muualla Suomessa.

Aiotun voimalan hyötysuhdetta ja rakennusastetta tulee kasvattaa tuotettua energiayksikköä kohti aiheutuvien ympäristövaikutusten pienentämiseksi.

Typen oksidit

Laitokseen ei ohjelman mukaan suunnitella typenoksidipäästöjen puhdistusta. Laitteiden asennusta tulee edellyttää, mikäli ympäristölupa myönnetään, sillä typen oksidien päästöt muodostavat merkittävän osan laitoksen happamoittavista päästöistä.

Viitteet:

1: Ecofys UK 2004: Analysis of The National Allocation Plans For The EU Emissions Trading Scheme.

http://www.ecofys.co.uk/uk/publications/documents/Interim_Report_NAP_Evaluation_180804.pdf

2: Euroopan komissio: Action Plan to improve energy efficiency in the European Community

3: Ympäristöministeriö 2004: Greenhouse Gas Emissions in Finland 1990-2002 - National Inventory Report to the UNFCCC. <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=11722&lan=en>

4: EU Group on Further Action 2003: Scenarios For Differentiating Commitments :

A quantitative analysis. www.upmf-grenoble.fr/iepe/textes/OB_Berlin_28mai2003.ppt

5: Mikäli vähennysvastuu jaetaan teollisuusmaissa asukasluvun ja vuoden 1990 päästöjen mukaan. Tarvittavat luvut Tilastokeskus 2004.